

СОЦІАЛЬНІ ПРОЕКТИ ВИПЕРЕДЖАЮЧОЇ ОСВІТИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Формування особистості творця нового інформаційного суспільства, компетентного, здатного до дії, прийняття самостійних рішень, самореалізації та навчання впродовж життя – потреба сучасного етапу суспільного розвитку. Це одне із основних завдань реформування традиційної системи освіти, яка розбудовується в напрямку пошуку технологій розкриття резервів творчого потенціалу учнів, їх самореалізації у творчій діяльності. Цілісний розвиток особистості як ідеал навчально-виховного процесу, формується в адекватній соціально-педагогічній ситуації шляхом включення учня у систему відносин спільної (тобто пройнятої діловими міжособистісними стосунками) навчально-пізнавальної, предметно-перетворювальної, соціально-комунікативної, фізично-оздоровчої, художньо-естетичної діяльності. Проблема організації і керівництва діяльністю особистості, яка містить елементи творчості у різних галузях науки і техніки, є однією з актуальних у дослідженнях з філософії, соціології, психології, педагогіки, методики навчання. Належний внесок у психологію творчої діяльності зробили українські вчені: В.В.Кліменко, В.О.Моляко, В.В.Рибалка, В.А.Романець. Вони розглядають творчий потенціал особистості як синтез інтелектуальних та емоційно-ціннісних (насамперед особистісних мотиваційних) факторів розумової діяльності. О.М.Лук, В.О.Моляко, Б.П.Нікітін, В.Є.Чудновський, В.М.Дружинін вважають, що оскільки людина народжується у світі соціальному, то процес її розвитку завжди супроводжується впливом соціокультурного середовища. Соціальне обумовлює творчі можливості людини, сприяє їх реалізації, або гальмує їх прояв. Метод проектів є однією з інноваційних педагогічних технологій, яка і сприяє розвитку творчих здібностей, громадянської та соціальної компетенцій сучасних учнів та здійснюється на уроках іноземної мови у старшій школі. Культура проектування входить зараз у різні сфери загальноосвітньої практики у вигляді проектних методів і проектних методик навчання, оволодівши якими учені починають творчо мислити, самостійно планувати свої дії, прогнозувати можливі шляхи вирішення поставлених перед ними завдань, реалізуючи засвоєні ними засоби роботи. Різнобічність діяльності учнів у процесі вивчення різних предметів спрямована не тільки на систематизацію мисленої діяльності, але і на об'єктивне відображення реального життя. „ Все із життя, все заради життя”,

„навчання в дії” – вихідні лозунги засновників системи проектного навчання Д.Дьюї, Е.Колінгса, В.Кілпатріка.

Розрізняють наступні типи проектів:

- за характером запланованих змін: інноваційні проекти, підтримуючі проекти;
- За характером діяльності: освітні, науково-технічні, культурні проекти, інші послуги;
- за масштабами: мікропроекти, малі проекти, мегапроекти,
- за особливостями фінансування (інвестиційні, спонсорські, кредитні, бюджетні, субсидійовані, благодійні);
- за термінами реалізації: короткотермінові (1—2 роки), середньо термінові (2—5 років), довготермінові (понад 5 років).
- Важливі етапи проекту: життєвий цикл проекту, оцінювання ситуації, що склалася, поява ідеї; планування проекту; впровадження проекту; оцінювання результатів; моніторинг виконання проекту; нові ідеї.

Соціальний проект – це сконструйоване ініціатором проекту соціальне нововведення, метою якого є створення, модернізація або підтримання в середовищі, що змінюється, матеріальної або духовної цінності. Це нововведення мусить мати просторово - часові кордони, а його вплив на людей визнаватися позитивним за соціальним значенням. Соціальне проектування – це різновид усвідомленої інноваційної діяльності, яке бере свій початок з розробки інновацій та інноватики в соціальній роботі. Узагальнене визначення може бути таким: інновація (нововведення) – це внесена, впроваджена в практику новинка, завдяки якій відбуваються позитивні зміни і досягається необхідний ефект. Інновація – це продукт уяви, наслідок фантазій щодо можливих змін у технології того чи іншого процесу чи способу дій, це нові ідеї, які можна практично використовувати, це зміни й перетворення, що призводять до вдосконалення діяльності.

Соціальна компетентність – це інтегрована здатність особистості, що включає в себе розмаїття підкомпетентностей, або ключових компетентностей, таких як громадянська, духовна, професійна (учнівська) зрілість; комунікативна,

мовна, побутова, екстремальна компетентність тощо, тобто інтегрує в собі інші види компетентностей. Поняття «соціальна компетентність» та «соціальна зрілість» є синонімічними та ідентичними. Категорія «комунікативна компетентність», що сама по собі є інтегративною, є ведучою складовою дефініції «соціальна компетентність». Вважається, що поняття «соціальна відповідальність» та «соціальна впевненість» є складовими соціальної компетентності. Саме проектні технології, які впроваджуються у роботі нашої школи активно сприяють розвитку вище згаданих компетентностей учнів. Працюючи над соціальними проектами учні проводять зустрічі, інтерв'ю з цікавими людьми, місцями, представниками державних установ, місцевих спільнот, знімають відео сюжети, готують інформаційні бюлетені, аналізують додаткову літературу, інформацію зі ЗМІ, проявляють організаторські здібності, що важливо для молоді майбутнього України. Цікавими можна назвати такі проекти як: «Від серця до серця» – проблеми життя сучасних пенсіонерів. «Обережно-їжа!» учні досліджувати проблему якості сучасних продуктів харчування, «Світ сім'ї – простір без насильства!» – проблему насильства над дітьми у сучасних сім'ях, «Скажемо «Ні» безробіттю. Тип таких проектів: дослідницько-пошуковий – діяльність учнів у них спрямована на розв'язання проблем, результат яких заздалегідь невідомий. Проект за своєю структурою був наближений до наукового дослідження: постановка проблеми; планування пошуково-дослідницьких дій; збирання інформації; її аналіз та узагальнення; підготовка та оформлення результатів проекту; публічна презентація результату; рефлексія, висновки. Очікувані результати: самостійне вивчення проблеми суспільства, вироблення вміння обробляти інформацію; розвиток мислительних операцій: аналіз, порівняння, аналогії, узагальнення; розвиток навичок роботи з комп'ютерними програмами; розвиток вміння співпраці у групі; розвиток вміння брати на себе відповідальність за особисту та групову роботу. Як результат роботи над проектом, учнями можна створити фотовиставку «Світ професій», яка складатиметься із фотографій людей різних професій відомих як у світі, в Україні, так і в рідному місті чи селищі; видрукований буклет для випускників шкіл, вироблені рекомендації випускникам щодо вибору майбутньої професії, написані статті. Працюючи над проектом «Хобі сучасного молодого покоління» учні матимуть можливість дослідити позитивні та негативні хобі сучасної молоді в Україні, Великобританії, США, Німеччині. Беручи до уваги тему соціального проекту, робота над ним складеться з різних напрямків. Спочатку учні вивчать багато матеріалу про ставлення

людей до хобі у Великій Британії, Америці, Німеччині та особливо в Україні. А далі знайдені цікаві факти, обговоряться на засіданнях творчих груп найбільш популярних серед підлітків хобі. Як результат роботи - можна створити буклет «Поради батькам щодо вибору хобі дітьми».

Отже, застосування методу проектів у навчально-виховній роботі учнів школи дає можливість розвитку творчих здібностей особистості; активізувати навчально-пізнавальну діяльність учнів; забезпечити зв'язок теоретичного матеріалу з його практичним застосуванням; надати ключові життєві компетентності: уміння вчитися, загальнокультурну, громадянську, соціальну, комунікативну, екологічну та економічну.